

SEPA úhrada – štandard pre platby v eurách

Jednotná oblasť platieb v eurách (Single Euro Payments Area – SEPA) je oblasť 33 európskych krajín, kde podniky, spotrebiteľia a ďalšie ekonomické subjekty môžu zasielať a prijímať bezhotovostné platby v eurách za jednotných podmienok, práv a povinností. Priamym dôsledkom implementácie SEPA v Slovenskej republike bude od 1. februára 2014 nahradenie súčasných domácich úhrad a inkás spoločnými SEPA platobnými nástrojmi – SEPA úhradou a inkasom.

Schémy SEPA úhrady a inkasa predstavujú súbory pravidiel a štandardov na vykonávanie platobných transakcií. Obsiahnuté sú v používateľských príručkách Európskej platobnej rady (EPC) SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook a SEPA Direct Debit Scheme Rulebook, ktoré sme spomínali v januárovom vydaní. Konkrétne platobné produkty SEPA a služby ponúkané zákazníkovi sú vyvinuté poskytovateľmi platobných služieb v konkurenčnom prostredí.

V januári 2008 viac ako 4 300 bánk v Európe reprezentujúcich 95 % platieb v eurách vykonalo historický krok k realizácii SEPA zavedením schémy pre SEPA úhradu. Nakoľko od februára 2014 schéma SEPA úhrady nahradí domáci typ úhrady, v nasledujúcich riadkoch by sme chceli nadviazať na článok v januárovom vydaní a sumarizovať hlavné črty SEPA úhrady spolu s jej kľúčovými výhodami.

Schéma SEPA úhrady

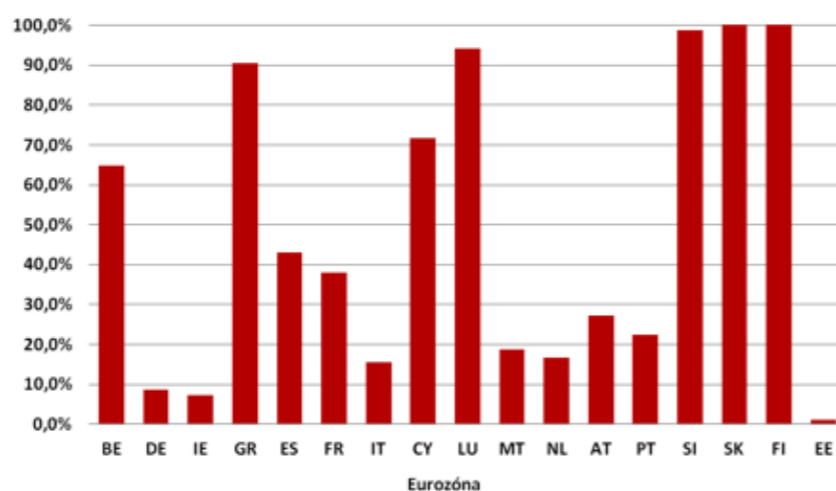
Poskytovatelia platobných služieb vykonávajúci prevody v eurách v rámci 33 európskych krajín sa musia formálne podieľať na schéme SEPA úhrady. V rámci pravidiel tejto schémy môžu byť prevedené, ako samostatná SEPA úhrada, finančné prostriedky do výšky 999 999,99 EUR.

Schéma SEPA úhrady umožňuje poskytovateľom platobných služieb ponúkať tieto úhrady jednotlivo alebo ako hromadné platby. Štandardy uľahčujú zadanie platby, spracovanie a rekongiliáciu, pričom procesy sú založené na spracovaní STP (straight-through processing) bez manuálnych vstupov. Systém SEPA úhrady ponúka výhody platiteľom a príjemcom z hľadiska funkcionality, efektivity nákladov a jednoduchosti použitia.

Hlavné výhody SEPA úhrad sú nasledovné:

- účty všetkých finančných inštitúcií pôsobiach v SEPA budú dosiahnuteľné bezpečne, rýchlo a ľahko bez ohľadu na ich umiestnenie, bez rozdielu medzi domácimi a cezhraničnými prevodmi,
- platby sa vykonávajú v celej pôvodnej výške, bez zrážok, zákazník môže byť zvlášť spoplatnený svojím poskytovateľom platobných služieb. 140 znakov v informácii je prenášaných bez úprav od platiteľa k príjemcovi. Týchto 140 znakov môže byť neštruktúrovaných vo forme voľného textu alebo štruktúrovaných podľa dohody medzi obchodnými partnermi,
- každý účet v systéme SEPA je identifikovaný pomocou medzinárodného čísla bankového účtu IBAN v štandardizovanom formáte,
- odmietnutie a vrátenie platby je možné automatizovať, pretože sú riešené jednotným spôsobom,
- podporované sú jednotlivé platby, ako aj hromadné platby, napríklad jeden debet z účtu platiteľa s viacerými kreditmi rôznym príjmom,
- jednoduché rozoznanie platby prostredníctvom špecifických dátových polí jasne ukáže typ platby (napríklad plat alebo daň), pričom sa zachováva možnosť bližšej identifikácie platby prostredníctvom existujúcich symbolov, ktorými sú variabilný, konštantný a špecifický symbol,
- poskytovatelia platobných služieb zasielajúci SEPA úhradu môžu požiadať o odvolanie duplicitných alebo chybných transakcií,
- automatická rekongiliácia prichádzajúcich platieb s neuhradenými faktúrami je možná na základe referenčnej normy ISO 11649, ktorú vypracovala Medzinárodná organizácia pre štandardizáciu s výsledkom efektívnejšieho riadenia cash-flow.

Podiel SEPA úhrad na všetkých úhradách za Q1/2013

Zdroj: NBS

Hlavnými črtami schémy SEPA úhrady sú medzinárodné číslo účtu IBAN, BIC a norma ISO 20022. IBAN a BIC (Bank Identifier Code) sú jediné bankové identifikátory pre SEPA transakcie. Kým doteraz sa IBAN používal iba pre cezhraničné platby, v SEPA sa uplatňuje rovnako na domáce platby. BIC v prípade cezhraničných SEPA úhrad môžu poskytovatelia platobných služieb vyžadovať ešte do 1. februára 2016. Čo sa týka lehoty vykonania SEPA úhrady, od 1. januára 2012 sa po prijatí platobného príkazu musí platba vykonať do konca nasledujúceho pracovného dňa v súlade s ustanoveniami smernice o platobných službách.

Identifikačný kód platiteľa (Originator identification code) môže byť zahrnutý v informáciách dopĺňajúcich platobnú inštrukciu. Je to nepovinný údaj, ktorý môže byť prospešný vo vzťahu platiteľ – príjemca. V dôsledku toho môže príjemca ľahko zlaďiť prichádzajúcu platbu s informáciami uvedenými na faktúre alebo inom dokumente, ktorý platbe zodpovedá. V prípade vrátenej platby môže platiteľ automaticky spárovať vrátenú platbu s faktúrou, ktorú potrebuje zaplatiť. Poskytovateľ platobných služieb zašle platiteľovi potrebné informácie umožňujúce presné spojenie medzi pôvodným prevodom a vrátenou platbou. Prevod môže byť vrátený platiteľovi napríklad v prípade, že udávaný účet príjemcu neexistuje alebo platiteľ chybné iniciuje rovnaký prevod dvakrát.

SEPA dátové formáty

SEPA dátové formáty sú celosvetovo kompatibilné štandardy pre výmenu finančných správ. SEPA formát dát, ktorý je založený na štandarde ISO 20022, je detailne rozpisovaný v implementačných príručkách EPC. Môžeme uviesť, že európsky bankový sektor je priekopníkom v oblasti inovácií v platobnom styku. So spustením SEPA úhrady získali európske banky svetové prvenstvo v nasadení globálnej normy ISO 20022 štandardu správ pre hromadné platby v eurách. Tento formát je záväzný pre výmenu SEPA platieb medzi poskytovateľmi platobných služieb

Európsky bankový sektor je priekopníkom v oblasti inovácií v platobnom styku.

a od februára 2016 aj v komunikácii medzi bankou a jej zákazníkom pri zasielaní súborov platieb. Povinnosť sa nevzťahuje na komunikáciu medzi bankou a mikropodnikom. Okrem umožňujúceho efektívnejšieho spôsobu spracovania transakcií medzi poskytovateľmi platobných služieb, ISO 20022 zjednodušuje pripojenie zákazníkov k poskytovateľom platobných služieb.

Úspech tohto štandardu správ bol dosiahnutý aj prostredníctvom

medzinárodnej spolupráce v rámci spoločnej iniciatívy fóra Common Global Implementation (CGI), ktoré združuje popredných firemných zákazníkov, poskytovateľov služieb a banky. Cieľom CGI je zjednodušiť realizáciu pre firemných užívateľov podporou širšieho prijatia normy ISO 20022 ako spoločnej normy XML používanej medzi podnikmi a bankami. CGI vydalo vykonávacie pokyny, týkajúce sa platieb a výkazníctva, a to nielen pre SEPA. CGI prístup k ISO 20022 XML umožňuje užívateľovi ťažiť zo spoločného obchodného postupu v zlepšení zadávania platobnej transakcie a automatizácie účtu pohľadávok, vrátane spoľahlivého prenosu avíza o vykonanej platbe. Poskytovatelia platobných služieb prostredníctvom používania ISO 20022 umožňujú svojim zákazníkom prístup k týmto službám jednotným spôsobom. To zlepšuje hospodársku súťaž v oblasti poskytovania platobných služieb, domácich aj cezhraničných, v prospech všetkých typov používateľov platobných služieb.

Miroslava Kotasová
NBS

V septembrovom čísle OPH si prečítajte:
Čo potrebujete vedieť o SEPA inkase

¹ Podľa Odporúčania Komisie zo 6. mája 2003 č. 2003/361/EC je mikropodnik podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a jeho ročný obrat a/alebo celková ročná súvaha neprekročí 2 milióny EUR